

LAKIALOITE 117/1999 vp

Laki edustajanpalkkiosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan niiden edustajanpalkkion menettämistä koskevien säännösten, jotka nykyisin ovat valtiopäiväjärjestyksessä ja joita ei ole sisällytetty uuteen perustuslakiin, lisäämistä edustajanpalkkiosta annettuun lakiin. Samalla ehdotetaan, että palkkion maksamisen alkaminen ja päättyminen määräytyvät vaalituloksen

vahvistamispäivän mukaan. Aloitteessa ehdotettavat edustajanpalkkiosta annetun lain muutokset johtuvat perustuslakiuudistuksesta ja aloite on yhteydessä puhemiesneuvoston ehdotukseen uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi (PNE 1/1999 vp).

YLEISPERUSTELUT

Valtiopäiväjärjestyksen 16 §:n mukaan edustaja saa valtion varoista palkkion ja sen lisäksi korvauksen matkastaan valtiopäiville ja valtiopäiviltä takaisin. Saman säännöksen mukaan sekä edustajanpalkkion että matkakustannusten korvauksen perusteista määrätään lailla. Tässä tarkoituksessa on säädetty laki edustajanpalkkiosta (328/1947).

Edustajanpalkkiosta annetun lain (edustajanpalkkiolaki) 2 §:n 1 momentin nojalla edustajanpalkkiota suoritetaan siitä päivästä, jona edustajan valtakirja on hyväksytty. Mainitun lain 2 §:n 2 momentin mukaan palkkiota suoritetaan siihen päivään asti, jona edustajantoimi vaalikauden päättymisen vuoksi lakkaa. Valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n 3 momentin mukaan taas edustajan toimivalta jatkuu siihen asti, kunnes uudet vaalit on toimitettu.

Perustuslakiin ei ole enää sisällytetty valtiopäiväjärjestyksen 16 §:ssä olevaa nykyistä sään-

nöstä edustajan oikeudesta palkkioon. Perustuslain 24 §:n mukaan eduskunnan toimikausi alkaa, kun eduskuntavaalien tulos on vahvistettu, mikä vaalilain (714/1998) mukaan tapahtuu kolmantena päivänä vaalipäivän jälkeen. Mainitun 24 §:n tarkoituksena on selkiyttää eduskunnan toimikautta koskevaa säännöstä siten, että siitä selvästi ilmenee, että Suomessa on aina eduskunta, joka tarvittaessa voi kokoontua. Edellisen eduskunnan toimikausi päättyy siis vaalien tuloksen vahvistamiseen, jolloin myös uuden eduskunnan toimikausi alkaa. Edustajanpalkkiolakia on tältä osin täydennettävä säännöksellä edustajanpalkkion maksamisesta eduskunnan toimikauden mukaisesti.

Edustajanpalkkion menettämisen perusteista säädetään nykyisin valtiopäiväjärjestyksen 17 §:ssä. Palkkion menettämisen perusteista ei katsottu tarkoituksenmukaiseksi säätää perustuslaissa, vaan perustuslain 28 §:n perusteluissa

ehdotetaan valtiopäiväjärjestyksen säännökset edustajanpalkkion menettämisestä siirrettäväksi edustajanpalkkiolakiin. Perustelujen mukaan lailla voitaisiin säätää kansanedustajan palkkion menettämisestä myös sellaisen laiminlyönnin pe-

rusteella, joka ei johtaisi perustuslain 28 §:n 3 momentin mukaiseen erottamismenettelyyn. Tämän mukaisesti säännökset palkkion menettämisen perusteista ehdotetaan lisättäväksi edustajanpalkkiolakiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2 §. Koska edustajien velvollisuudet alkavat periaatteessa vaalien tuloksen vahvistamisesta, pykälän 1 momentin mukaan edustajille suoritetaan palkkio mainitusta ajankohdasta lähtien. Vaalikauden aikana eduskunnan jäseneksi tulleelle edustajalle edustajanpalkkio suoritetaan tämän momentin nojalla siitä päivästä alkaen, jona valtioneuvoston oikeuskansleri on uuden eduskunnan työjärjestyksen 2 §:n 2 momentin nojalla asianmukaisesti tarkastanut ja hyväksynyt hänen valtakirjansa.

Pykälän 2 momentin mukaan edustajanpalkkiolain 1 §:n mukainen palkkio suoritetaan siihen päivään asti, jolloin edustajantoimi on uusin vaalien tuloksen vahvistamisen vuoksi, edustajan kuoleman tai edustajalle myönnetyn eron johdosta taikka muusta syystä lakannut.

Edustajantoimen hoitaminen keskeytyy perustuslain 28 §:n 1 momentin mukaan siksi ajaksi, jona kansanedustaja toimii Euroopan parlamentin jäsenenä. Toimen hoitaminen keskeytyy myös asevelvollisuuden suorittamisen ajaksi. Näissä tapauksissa edustajanpalkkiolain 1 §:n 3 momentin (1070/1998) nojalla edustajalta pidetään palkkio kokonaan.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi edustajanpalkkion menettämisen perusteista. Momentti korvaisi valtiopäiväjärjestyksen 17 §:n 1 momentin säännökset tehtäviään laiminlyövänsä kansanedustajan tuomitsemisesta menettämään edustajanpalkkionsa. Eduskunta voisi säännöksen mukaan puhemiesneuvoston ehdotuksesta päättää siitä, että kansanedustaja menettää määrättyltä ajalta edustajanpalkkionsa tai osan siitä, jos hän toistuvasti ilman eduskunnan lupaa on jättänyt osallistumatta eduskuntatyöhön eikä hänellä ole esittää hyväksyttävää estettä poissaololleen.

Puhemiesneuvoston ehdotuksessa uudeksi eduskunnan työjärjestykseksi on edustajanpalkkion menettämistä koskevan ehdotuksen tekeminen säädetty puhemiesneuvoston tehtäväksi (6 §). Ehdotuksessa on myös todettu, että aloitteen edustajantoimen laiminlyömistä koskevan asian ottamisesta käsiteltäväksi voi tehdä myös valiokunta, jos sen jäsen ilman hyväksyttävää syytä on toistuvasti poissa valiokunnan kokouksista. Puhemiesneuvosto voi ottaa asian käsiteltäväkseen myös omasta aloitteestaan.

Tarvittaessa eduskunta voi tehdä uuden palkkion menettämistä koskevan päätöksen, jos edustaja on aiemmasta päätöksestä huolimatta jatkanut edustajantoimensa laiminlyömistä. Pykälän 3 momentin säännökset vastaavat asiallisesti valtiopäiväjärjestyksen 17 §:n 1 momentin säännöksiä edustajanpalkkion menettämisestä.

Valtiopäiväjärjestyksen 17 §:n 2 momentin mukaan edustaja ei saa edustajanpalkkiota siltä ajalta, jona hän kärsii vapausrangaistustaan. Vastaavaa säännöstä ei ole uudessa perustuslaissa, vaan — kuten muutkin edustajanpalkkiota koskevat säännökset — se on katsottu tarkoituksenmukaiseksi siirtää edustajanpalkkiolakiin. Tämän vuoksi säännökseen lisätään valtiopäiväjärjestyksen mainittua säännöstä vastaava uusi 4 momentti. Uuden momentin mukaan kansanedustajalle ei suoriteta edustajanpalkkiota siltä ajalta, jolloin hän on estynyt osallistumasta eduskuntatyöhön ehdottoman vankeusrangaistuksen suorittamisen johdosta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

edustajanpalkkiosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 70 §:ssä määrättyllä tavalla,

muutetaan edustajanpalkkiosta 30 päivänä huhtikuuta 1947 annetun lain (328/1947) 2 § seuraavasti:

2 §

Edustajanpalkkio suoritetaan eduskuntavaalien tuloksen vahvistamispäivästä lähtien. Vaalikauden aikana eduskunnan jäseneksi tulleelle edustajalle edustajanpalkkio suoritetaan siitä päivästä alkaen, jona hänen valtakirjansa on hyväksytty.

Palkkio suoritetaan siihen päivään saakka, jona edustajantoimi uusien vaalien tuloksen vahvistamisen johdosta päättyy taikka edustajan kuoleman tai edustajantoimesta myönnetyn eron vuoksi tahi muusta syystä lakkaa.

Jos edustaja toistuvasti ilman eduskunnan lu-

paa jättää osallistumatta eduskuntatyöhön eikä hänellä ole hyväksyttävää estettä, voi eduskunta puhemiesneuvoston ehdotuksesta päättää, että hän menettää määrättyltä ajalta edustajanpalkkionsa tai osan siitä.

Edustajalle ei suoriteta edustajanpalkkiota sillä ajalta, jolloin hän on estynyt osallistumasta eduskuntatyöhön ehdottoman vankeusrangaistuksen suorittamisen vuoksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1999

Riitta Uosukainen /kok
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Esko Aho /kesk
Henrik Lax /r
Maria Kaisa Aula /kesk
Ilkka Kanerva /kok
Marjatta Vehkaoja /sd
Jouko Skinnari /sd

Martti Tiuri /kok
Jukka Mikkola /sd
Ville Itälä /kok
Matti Väistö /kesk
Timo Kalli /kesk
Kaarina Dromberg /kok
Leena Luhtanen /sd
Pentti Tiusanen /vas

